

In het hier en nu en met het OOG op de toekomst

Versie	Datum	Omschrijving	Door
0.1	Juni 2016	Concept	R. Plasman
0.2	November 2021	Concept	R. Plasman
2.0	Juni 2022		R. Plasman

Inhoud

Pestprotocol	3
Inleiding	3
Bedreiging	3
Wat is pesten?	3
Signalen op school	3
Signalen thuis	3
Preventie	3
Aanpak	4
Aanpak kleine incidenten	4
Aanpak ernstig pestgedrag	4
Aanpak aanhoudend pestgedrag	4
Cyberpesten	4
Aanpak cyberpesten	5
Onderscheid	5
Oplossingsgerichte gesprekken bij pestgedrag	6
Inleiding	6
Gesprekken bij kleine incidenten	6
Gesprekken bij ernstig pestgedrag	6
Gesprek leerling met ondersteuningsbehoefte	6
Gesprek supportgroep	7

Pestprotocol **Concept**

Inleiding

Een school hoort voor ieder kind een veilige omgeving te zijn waarin leerlingen zich geaccepteerd voelen en er optimaal geleerd kan worden. Een bedreiging van deze veiligheid kan ervoor zorgen dat een kind zich ongelukkig voelt en daardoor niet tot leren kan komen. In onze visie staat dat wij het belangrijk vinden dat de leerlingen zich veilig voelen bij ons op school, waardoor zij geluk zullen ervaren. Het is onze taak om te zorgen dat iedere leerling met plezier naar school komt en zich veilig voelt binnen de school. Ons doel is om een omgeving te creëren waarin pesten niet gepast is.

Bedreiging

Het welbevinden van de leerling wordt bedreigd als er sprake is van pesten. Dit kunnen kleine en grotere pesterijtjes zijn. De school accepteert geen enkele vorm van pesten.

Wat is pesten?

Pesten is het regelmatig en langdurig lastigvallen van iemand, met als effect dat de ander fysiek of emotioneel pijn lijdt. Er is altijd sprake van een machtsverschil tussen de pester en het slachtoffer. Pesten gebeurt meestal in groepsverband en vindt bij herhaling plaats. Pesten wordt wel eens benoemd als kindermishandeling onder kinderen.

Bij pesten is er sprake van de volgende kenmerken:

- Regelmatige, vervelende gebeurtenissen en/of handelingen.
- Geen respect voor grenzen.
- Intentie om te domineren, er is een machtsverschil.
- Gebrek aan empathie.
- Het is een groepsprobleem.

Signalen op school

- mag niet meedoen bij spelletjes of wordt als laatste gekozen
- schoolprestaties gaan achteruit
- vermijdt de speelplaats of blijft dicht bij de leraar tijdens pauzes
- ziet er ongelukkig, gestrest, depressief uit
- klaagt over buikpijn, hoofdpijn
- heeft misschien niet één goede vriend
- bezittingen worden afgenomen of verstoep
- wordt uitgelachen, onvriendelijk benaderd

Signalen thuis

- komt thuis met kapotte fiets, kleren of boeken
- heeft blauwe plekken, schrammen
- neemt geen klasgenootjes mee
- is bang om naar school te gaan
- kiest een onlogische route van en naar school
- slaapt onrustig en heeft nare dromen
- vraagt en/of steelt geld van familie
- wordt niet uitgenodigd voor feestjes
- overspannen en gestrest op zondagavond of aan het eind van een vakantie

Preventie

Goed gedrag moet aangeleerd worden. Als hier preventief op wordt ingespeeld, zal het aantal voorvallen van pesten dat gemeld wordt, afnemen. Het bevorderen van zelfverzekerdheid en weerstand zijn daarbij van groot belang. Op De Kameleon worden deze vaardigheden aangeleerd door hier lessen in te geven. Daarnaast wordt er op onze school veel aandacht besteed aan de basisbehoeften; relatie, competentie en autonomie.

Aanpak

Pesten is een probleem van de groep. Iedereen heeft last van dit probleem. Het is belangrijk om een effectieve aanpak te hanteren om het pesten tegen te gaan. Een positieve aanpak waarin alle partijen geholpen worden, verdient de voorkeur. Om die reden is ervoor gekozen om met de oplossingsgerichte benadering te werken in geval van pesten.

Er wordt op De Kameleon onderscheid gemaakt tussen een aanpak voor kleine incidenten en ernstig pestgedrag.

Aanpak kleine incidenten

Bij kleine incidenten is het vooral belangrijk dat hier niet te heftig op wordt gereageerd. Geen enkel kind zal blij zijn met een overdreven reactie op hun vraag om hulp.

- Er wordt een melding gedaan over pestgedrag.
- Optie 1: De leerling die benoemd wordt in de klacht, wordt er op gewezen dat hij iemand verdriet heeft gedaan of heeft gekwetst, ook al werd dit misschien niet bewust gedaan. Door de positieve benadering kan er gezorgd worden dat de leerlingen niet in de verdediging schieten of weigeren hun gedrag aan te passen (zie voor voorbeeldzinnen, die gebruikt kunnen worden in dit gesprek, document [gesprekken met leerlingen](#)).
- Later wordt nagegaan of het probleem tussen beiden is opgelost.
- Optie 2: Er wordt gevraagd aan een leerling of een aantal leerlingen op te trekken met degene die zich tijdelijk kwetsbaar voelt.

Aanpak ernstig pestgedrag

- Stap 1: gesprek met de leerling die ondersteuning nodig heeft volgens de oplossingsgerichte benadering. In dit gesprek komt aan bod welke leerlingen er betrokken zijn.
- Stap 2: gesprek met de betrokkenen. Dit zijn de leerlingen die werden benoemd door het slachtoffer (de pesters en de meelopers). Zij zullen de supportgroep gaan vormen.
- Stap 3: ouders worden geïnformeerd.
- Stap 4: na een week gesprek met de leerling (Hoe gaat het nu?).
- Stap 5: na een week gesprek met de supportgroep (Lukt het wat is afgesproken tijdens het eerste gesprek?).
- Stap 6: vervolgesprekken leerling en supportgroep (afzonderlijk) indien wenselijk of noodzakelijk.

De gespreksverslagen worden opgenomen in ons leerlingvolgsysteem bij zowel de supportgroep als het slachtoffer.

Aanpak aanhoudend pestgedrag

Als bovenstaande aanpak niet werkt, zullen er gesprekken worden gevoerd met de directeur, leerkracht, ouders en de betrokken leerlingen om tot een goede oplossing te komen. Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om de procedure schorsing/verwijdering in gang te zetten.

Cyberpesten

Met de huidige media is pesten via deze weg actueel geworden.

Dit gebeurt meestal na schooltijd of in het weekend, echter heeft het zijn weerslag binnen de school.

De school is van mening, dat zij hier een rol in moet spelen als het onderwijsleerproces of de veiligheid in het geding komt voor één of meerdere leerlingen.

Aanpak cyberpesten

De gesprekken die gevoerd zullen worden, zullen een oplossingsgericht karakter hebben.

Stap 1: de leerkracht meldt bij de directie als er sprake is van cyberpesten

Stap 2: de directeur gaat een gesprek aan met het slachtoffer en adviseert de leerling om ouders hiervan op de hoogte te brengen.

Stap 3: de directeur gaat een gesprek aan met de dader. Indien er bewijsmateriaal is van de dader, zal er contact opgenomen worden met de ouders.
Indien er geen bewijs is, zal er een gesprek plaatsvinden met de (vermoedelijke) dader.

Stap 4: de leerkracht en directie volgen het slachtoffer en (vermoedelijke) dader. De leerkracht en directie overleggen met elkaar hoe ze dit op een passende manier kunnen aanpakken.

Onderscheid

Indien er sprake is van oneigenlijk plaatsen van foto's op internet of verspreiden via social media, zal de school altijd contact opnemen met de politie.

Ouders van slachtoffer en (vermoedelijke) dader(s) zullen hiervan op de hoogte gesteld worden.

Oplossingsgerichte gesprekken bij pestgedrag

Inleiding

Gesprekken die gebaseerd zijn op de oplossingsgerichte benadering zorgen voor een positieve sfeer. Er wordt niet gesproken over schuld of over pesten, er wordt juist gekeken naar wat de oplossing kan zijn zodat iedereen zich gelukkig voelt.

Gesprekken bij kleine incidenten

Bij kleine incidenten hoeft er niet overdreven gereageerd worden. In het pestprotocol werd al aangehaald dat positieve benadering kan zorgen dat een leerling niet in de verdediging schiet en zijn gedrag niet wil aanpassen. Vaak geven leerlingen aan dat het maar een grapje of een spelletje was.

De volgende zinnen kunnen helpen bij een dergelijk gesprek:

Ik kan merken dat je de pauze leuk vindt ... en ik denk dat je niemand verdrietig wilt maken of pijn wilt doen, toch?

Kun je het dan goedmaken?

Bedankt voor je hulp.

Ik weet dat je een goed gevoel voor humor hebt, maar ik wil je even laten weten dat iemand anders het vervelend vond.

Dit was vast niet jou bedoeling, toch?

Misschien kun je een beetje voorzichtiger zijn?

Bedankt. Ik denk dat jullie dit verder zelf wel kunnen oplossen.

Gesprekken bij ernstig pestgedrag

Bij ernstig pestgedrag vragen de gesprekken om een meer actievare aanpak. Ook hier moet de nadruk liggen op het oplossen van het probleem op een positieve manier. Volgens Young (2013) zou het inzetten van een supportgroep positieve gevolgen kunnen hebben bij het terugdringen van het pestgedrag.

Gesprek leerling met ondersteuningsbehoefte

Bij gesprekken met de leerling kunnen de vragen worden gehanteerd, die Young (2013) beschrijft in een bijlage van haar boek [oplossingsgerichte gesprekken; mogelijke vragen.](#)

- De leerling komt met een hulpvraag/er worden zorgen uitgesproken over de leerling.
X is bezorgd over je, wist je dat?
Ik wil je helpen. Is dat goed?
- Vormen van de supportgroep: Om te kunnen bepalen wie er in de supportgroep komen, is het belangrijk te achterhalen wie er betrokken zijn en wie potentiële vrienden kunnen zijn. De vragen die hierbij gesteld kunnen worden, zonder te praten over pesten, zijn:
Met welke kinderen op school heb jij het niet zo gemakkelijk op het moment?
Wie zijn er meestal nog meer bij als je het even moeilijk hebt?
Met wie ben je bevriend?
Met wie zou je nog meer bevriend willen zijn?
- Uitleggen dat je de genoemde leerlingen gaat vragen om het voor hem/haar leuker te maken op school.
- Geef aan dat je graag een vervolgesprek wilt plannen om te kijken hoe het gaat. Spreek de hoop en verwachting uit dat het snel beter zal gaan. Complimenteer de leerling en vraag hem/haar te letten op verbetering en die te onthouden voor het vervolgesprek. Sluit het gesprek af met de vraag:

Is er nog iets dat je me wilt vertellen?

Gesprek supportgroep

Bij de supportgroep wordt om hulp gevraagd. De supportgroep bestaat uit een combinatie van de pesters, de meelopers/omstanders en potentiële vrienden. De gesprekken worden als volgt opgebouwd:

- Vraag om hulp bij de supportgroep.
Ik heb jullie hulp nodig. X voelt zich erg ongelukkig op het moment.
- Empathie/medeleven met de leerling versterken.
Zijn jullie wel eens ongelukkig geweest?
- Uitleggen dat niemand ongelukkig wil zijn, en omdat zij X beter kennen, zullen zij wel weten waarom en wanneer X zich ongelukkig is.
- Gevraagd wordt wat zij kunnen doen, waardoor X zich weer gelukkig gaat voelen.
Is er iets wat jullie zouden kunnen doen?
Aandachtpunten: - Complimenteer de leerlingen voor de ideeën waarmee zij komen.
 - De leerlingen hoeven niets te beloven en krijgen ook geen opdracht of taken mee.
 - Wel kunnen ze vertellen in het vervolgesprek wat er gelukt is om te doen.
 - Het plan van de supportgroep wordt vastgelegd.
 - De groep krijgt de verantwoordelijkheid en moeten eigenaar worden van het plan.
- Vervolgesprek
Hoe gaat het?
Is het plan gelukt?
Hoe hebben jullie dat gedaan?
Hebben jullie nog een tweede vervolgesprek nodig?
Geef complimenten voor hun hulp.

Bron: Young (2013) en Van der Wulp (2008)